

[2067]

F 17 3635778

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Foto No.: 44455.

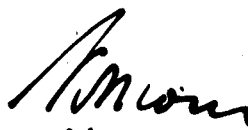
No. 85592-7202 GS

's-Gravenhage, 25 Augustus 1951.

MR dd 2-9-1951 2

Ik heb de eer U hierbij te doen toekomen de mij door Prof. Supomo overhandigde tekst van de uiteenzetting, welke hij op 24 dezer heeft gegeven bij de aanvang van zijn besprekingen met de Nederlandse Regering nopens de herziening van de basis voor de Nederlands-Indonesische betrekkingen.

DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Zijner Excellentie
de Heer Minister-Président.

c.c. Alle Ministers.

Excellentie(s)

- I. Namens de Indonesische Regering heb ik de eer de Nederlandse Regering te bedanken voor haar bereidwilligheid mij te ontvangen en met mij van gedachten te wisselen nopens de herziening van de basis voor de Nederlands--Indonesische betrekkingen.
- a. Als Speciaal Gevolmachtigde van de Indonesische Regering kom ik U het voorstel van mijn Regering overbrengen om de Unie te beëindigen en de basis voor de verdere samenwerking tussen Nederland en Indonesië te herzien.
 - b. De Indonesische Regering heeft mij gemachtigd om met Uw Regering hieromtrent informele besprekingen te voeren in de hoop dat U zich met het evengenoemde voorstel zult kunnen verenigen.
 - c. Zij hoopt verder Uw instemming te kunnen verwerven voor het houden van een Speciale Conferentie tussen de beide Regeringen -- indien mogelijk ten spoedigste, althans vóór het einde van dit jaar -- waarop de Unie zal worden beëindigd en de nieuwe basis van samenwerking zal worden vastgesteld.
 - d. Aan de hand van de resultaten van deze informele besprekingen tussen Uw Regering en mij zal de Indonesische Regering U haar concrete voorstellen doen toekomen, die alsdan op bovengenoemde speciale conferentie zullen worden behandeld.
 - e. Teneinde de grootst mogelijke zekerheid te verkrijgen dat de speciale conferentie zal slagen, dienen in de eerste plaats deze informele besprekingen, waartoe mijn Regering mij en mijn adviseur Mr. Zain, hier te lande voor een verblijf van drie weken heeft gezonden.
- II. a. De Ronde Tafel Conferentie, nu ongeveer 2 jaar geleden hier ter stede gehouden, heeft de grondslagen gelegd voor de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië.

De Ronde Tafel Conferentie heeft:

1. de soevereiniteit en onafhankelijkheid van Indonesië voortgebracht,
2. de verhouding van subordinatie van Indonesië t.o.v. Nederland omgezet tot coöperatie op voet van volkomen gelijkheid tussen twee onafhankelijke staten.

b. Deze coöperatie is gegoten in de vorm van een Unie, een politiek structuur van bijzondere aard, juridisch geconstrueerd als de georganiseerde samenwerking tussen de beide staten.

- III. 1. Het verkrijgen van de onafhankelijkheid is geheel overeenkomstig de Indonesische volkswil.
2. De samenwerking op voet van gelijkheid werd eveneens gaarne aanvaard, ondanks de grote spanningen, die tussen de beide volkeren -- vooral in het jongste verleden onmiddellijk voorafgaande aan de soevereiniteitsoverdracht -- hadden bestaan, en die in het bijzonder in psychologisch opzicht, ook na die overdracht, nog niet zijn verdwenen.
3. De vorm daarentegen, waarin die samenwerking is gegoten, met name de Unie, is van begin af aan door ons volk nooit met enthousiasme begroet, integendeel het heeft indertijd onze politieke leiders grote moeite gekost, om de Unie als Unie aangenomen te krijgen door het toenmalige Republikeinse Representatieve Lichaam, de Komite Nasional Pusat.
4. Er is van begin af aan bij het Indonesische volk psychologische weerstand geweest tegen de Unie. De Unie wordt gevoeld als een continuatie van het koloniaal verleden. De Unie wordt gevoeld als een psychologische druk en werkt daarom storend op de bevordering van hartelijke betrekkingen tussen Nederland en Indonesië. De anti-gevoelens jegens de Unie komen tot uiting telkens wanneer zich moeilijkheden voordoen in onze wederzijdse

betrekkingen

betrekkingen, waardoor de feitelijke ontwikkeling van de samenwerking tussen de beide landen telkens wordt belemerd. De stemmen tot beëindiging van de Unie, zowel in als buiten het Indonesisch Parlement, hebben haar climax gevonden op het tijdstip na de mislukking van de Irian-conferentie in december 1950, zodanig zelfs, dat het toenmalige Kabinet-Natsir het noodzakelijk heeft gevonden om een Staatscommissie in het leven te roepen voor het weder-in-beschouwing-nemen van de Ronde Tafel Conferentie overeenkomsten.

5. De situatie bij het Indonesische volk is thans zodanig, dat geen enkele Indonesische Regering zich de weelde zou kunnen veroorloven om de voortzetting van de Unie in haar Regeringsprogramma op te nemen.
6. De Indonesische Regering is daarentegen -- ook aan de hand van het bij haar ingediende rapport der zoeven vermelde Staatscommissie -- er ten volle van overtuigd, dat een beëindiging van de Unie in het belang is, niet alleen van Indonesië, maar ook van Nederland immers in het belang van de voortgezette samenwerking tussen Nederland en Indonesië, waarvan beide landen waarlijk reële behoefte hebben.
7. Mijn Regering stelt inderdaad de voortgezette samenwerking in een goede onderlinge verhouding tussen de beide staten gaarne op prijs, omdat zij bij de opbouw van Indonesië's welvaart en ontwikkeling op vele gebieden, de bijstand en medewerking van Nederland en van Nederlanders gaarne verwelkomt, evenals Nederland -- zoals blijkt uit herhaalde officiële uitspraken van Uw Regering in het Nederlandse Parlement -- een nieuwe samenwerking met Indonesië noodzakelijk acht in verband met de grote Nederlandse belangen in Indonesië.
8. Deze samenwerking, die niet alleen door mijn Regering, doch in het algemeen door het politiek bewuste deel van het Indonesische volk op prijs wordt gesteld, wordt bemoeilijkt doordat elementen
zowel

zowel op het nationaal als op het internationale vlak de psychologische bezwaren tegen de Unie uitbuiten om die samenwerking te saboteren. Elementen, die bewust aansturen op verbreking van iedere samenwerking tussen onze beide landen, vinden in de heersende sentimenten van het volk tegen de Unie telkens gereede aanleiding om weerstanden tegen die samenwerking bij het Indonesische volk zelve op te wekken en te bevorderen.

Terecht heeft dan ook de Indonesische Staatscommissie die ik zo straks noemde, geconstateerd, dat Nederland en Indonesië behoefte hebben aan samenwerking, doch dat er geen behoefte bestaat om die samenwerking te doen gieten in de vorm van een Unie; dat de Unie een psychologische druk op het Indonesische volk uitoefent, en daarom een goede sfeer in die samenwerking in de weg staat, ergo die samenwerking zelve belemmert, omdat de Unie weerstanden in het leven roept tegen die samenwerking. De Unie moet daarom volgens die Commissie worden beëindigd ter gezondmaking van onze wederzijdse betrekkingen.

9. Mijn Regering deelt volkomen de opvatting van bedoelde Staatscommissie; ook het politiek bewuste deel van het Indonesische volk is van die opinie. Wij zijn van oordeel, dat er in wezen zelfs geen noodzaak bestaat om de samenwerking tussen Nederland en Indonesië formeel te regelen in een of andere vorm, omdat die samenwerking er zijn moet op grond van het eigen belang van Indonesië en van het eigen belang van Nederland.

Dit eigen belang van beide landen vorst de beste waarborg voor die samenwerking en maakt geschreven regelingen tot garantie van een en ander in wezen overbodig.

Mijn Regering is echter gaarne bereid desgeveest onze samenwerking te baseren op een internationaal verdrag sui generis en om bepaalde onderwerpen, die van belang zijn voor onze beide landen in afzonderlijke

of incidentele

of incidentele verdragen te regelen.

Inderdaad is naar ons gevoel -- in aanmerking genomen de bij ons levende conceptie van volkomen onafhankelijkheid -- het volkomen volkenrechtelijke verdrag de enige bevredigende vorm van politieke binding tussen twee soevereine staten.

10. Naar het oordeel van mijn Regering moet derhalve de Unie, die op de zo straks genoemde gronden een reële hindernis vormt voor een blijvende goede samenwerking tussen onze beide landen, worden beëindigd; ook de aan het Uniestatuut gemaakte overeenkomsten zullen op die punten, die qua vorm, formulering, of inhoud, om psychologische of andere redenen in feite de samenwerking eerder belemmeren dan bevorderen, herziening behoeven dan wel worden geannuleerd. Het is omtrent al deze dingen, dat ik, bijgestaan door Mr. Zain, namens mijn Regering gaarne informele besprekingen met Uw Regering zou willen voeren in de hoop, dat deze informele besprekingen binnen de korte tijd, dat wij hier nog zullen zijn, zullen leiden tot een wederzijdse understanding nopens de lijnen, waarlangs straks onze concrete concepten nopens onze wederzijdse betrekkingen zullen worden ontworpen, en welke concepten op de door mijn Regering voorgestelde speciale Conferentie zullen worden besproken.

IV. Tenslotte nog het volgende:

Eén der belangrijkste factoren, die een reële vriendschapsverhouding tussen onze beide volkeren nog in de weg staat, is het Nieuw-Guinea of het West-Irian probleem. Aangesien het doel dezer informele besprekingen is, om op vertrouwelijke wijze gezamenlijk naar wegen en middelen te zoeken om de samenwerking tussen Nederland en Indonesië op hechtere en gezondere basis te vestigen door opheffing van de bezwaren, die tot nu toe aan die samenwerking blijken te kleven, zouden onze pogingen niet volledig zijn, indien wij ook niet dit Irian probleem bij onze discussies gaan betrekken. Wij

streven

streven naar een oplossing, die onze beide landen bevredigt. Bij onze informele gesprekken zou wellicht een weg tot die oplossing kunnen worden gevonden, die  n aan onze nationale aspiraties,  n aan de wezenlijke belangen van Nederland t.o.v. West-Irian tegemoet komt. Ik moge voorshands hiermee eindigen. Ik zou hiermee gaarne de gedachtenwisseling met Uw Regering willen aanvangen.

Ik hoop, dat onze gesprekken er toe kunnen leiden, dat spoedigst na mijn terugkomst in Indonesië concrete concepten tot herziening van de basis der betrekkingen van onze beide landen worden geformuleerd, welke het agenda zullen vormen van een v or het einde van dit jaar te houden Speciale Conferentie tussen onze beide Regeringen.-

's-Gravenhage, 24 Augustus 1951.-